

■ I 'Mennesket er ånd, mennesket ånder' fra 2019 arbejder Kathrine Ærtebjerg med en metamorfose mellem plante og væsen. Foto: Anders Sune Berg

Ufarlig tøsekunst? Nej, langt fra. Det er både frygtløst og brutalt

Kathrine Ærtebjerg har omsider fået sin første store soloudstilling – med små 20 års forsinkelse. Kunne det måske skyldes hendes køn? I al fald: Hendes værker skildrer fabelagtigt alt det grimme, smertefulde og uperfekte i tilværelsen, her præsenteret i en smuk scenografi på Brandts.

TRINE ROSS

Kathrine Ærtebjerg: De tusind gåders sted, Kunstmuseum Brandts. Årtilpladsen 7, Odense C. Til 24. juli 2022.

For knap tyve år siden hørte jeg en gæst snorre: »Tøsemaleri!« foran Kathrine Ærtebjergs værk på Kunstakademiets afgangsudstilling, og da jeg forleden lagde hendes 'Mennesket er ånd, mennesket ånder' på Instagram, fik jeg følgende kommentar: »Frygtelig tøsekunst!«.

Jeg blev lige så overrasket i 2002, som jeg blev irriteret over de-ja-vuet nu. Hvordan kan det være, at nogle føler sig så udfordret af Ærtebjergs kunst, at de højlydt må nedgøre den – og at dette så sker med henvisning til kunstnerens køn? Og hvorfor er hun køn et skældsord?

Det er karakteristisk for Kathrine Ærtebjergs værker, at det er hunkønsvæsen, der spiller hovedrollerne, hvilket selvfølgelig betyder, at beskuerne med andre opfattelser af eget køn ikke umiddelbart ser sig spejlet.

Men det er slet ikke så eksotisk, som det måske lyder, for alle andre end cis-kønnede hvide mænd er vant til at projicere sig selv ind i en krop med et andet køn, hudfarve og/eller seksualitet end deres eget, idet langt de fleste spændende hovedpersoner i romaner, film og til dels også malerier er mænd.

En retsmediciners blik?

Det kan være, at Ærtebjergs fokus på hunkønsvæsen forleder nogle til at tro, at der er tale om pæne piger og ufarlig tøsekunst.

Men så har man ikke set ordentligt efter, for ofte er motiverne både voldsomme, brutale og til tider ligefrem frastående. Ærtebjerg går nemlig ikke af vejen for hverken det grimme, smertefulde eller uperfekte i skildringen af det, der kort kan sammenfattes til virkeligheden.

Selv et så umiddelbart smukt værk som 'Mennesket er ånd, mennesket ånder' viser sig ved selv det mindste nærmere eftersyn at skildre en form for metamorfose, hvor vi ser en vild plante, der enten giver væsenet en mund at ånde og tale med eller lægger sig over leberne som en kvælende hånd.

Langs hængselen danser aftrykket af objekter som sære røntgenbilleder, hvilket kun og uhyggen, for har vi fået en kirurg, eller måske ligefrem en retsmediciner, blik foræret?

■ Allerede tidligt i karrieren mestrede Kathrine Ærtebjerg kombinationen af abstrakte og figurative elementer i et værk som 'De var ude efter hende (hullet)', 2009, samtidig med at hun ikke nødvendigvis forholder sig til klassiske kønsidentiteter. Foto: Anders Sune Berg

■ De seneste år har Kathrine Ærtebjerg arbejdet med det tomrum, som en genstand efterlader, når den fjernes efter endt spraymaling. Det er der blandt andet kommet en serie af 'Underlivet' ud af i år. Foto: David Stjernholm

Denne flertydighed i såvel motiv som udtryk går igen gennem hele Ærtebjergs kunstneriske produktion, sådan som man lige nu får et fabelagtigt indtryk af på hendes soloudstilling 'De tusind gåders land'.

Se bare det store maleri 'De var ude efter hende (hullet)', som har krævet et både kreativt og kompetent blik på kompositionen, hvor figurative former samles i et skille mellem abstraktioner.

At tilsyneladende modpoler kan optræde på samme tid og sted, forandre sig og give plads til hinanden, har altid været et kendetegn for Kathrine Ærtebjergs kunst. Det kan være 'Drøm/virkelighed' eller 'De levende og de døde', for nu at citere et par af hendes titler, eller det kan dreje sig om barnet, teenageren og den voksne, der optræder som et og samme væsen.

H.C. Andersen er også med

Og det er jo netop sådan, vi er: sammensatte, facetterede og med flere aldre (og måske endda køn?) på én og samme tid. Dermed ender vi med det destillerede motiv af mennesket i verden, som Ærtebjerg har undersøgt igennem to årtier.

Det er jo netop sådan, vi er: sammensatte, facetterede og med flere aldre (og måske endda køn?) på én og samme tid. Dermed ender vi med det destillerede motiv af mennesket i verden, som Ærtebjerg har undersøgt igennem to årtier. Hvordan hun både har fascineret sin vision og samtidig frygtløst arbejdet sig nye steder hen, tydeliggøres fint, når tidligere værker viser sig at tale uforstyrret med malerier og keramiske skulpturer udført for ganske nylig. Det hele præsenteres i en smuk og surrealistisk scenografi, der dog heldigvis ikke overdøver de enkelte værker.

Fint fungerer også et samarbejde med H.C. Andersens Hus, der ellers godt kunne være gået gruelt galt.

Men nu er den gamle digters citatet et tilbud, man frit kan vælge til eller fra. Jeg synes, du skal sige ja, for den lille folder indeholder sentensen som: »Vi staae ikke udenfor og beskue det kjendte Maleri, nei vi sættes ind i det, vi stirre ned i Dybet selv og opdage nye hvirvlende Skikkelser».

Men hvorfor så sent?

Præsentationen er således på plads. Men hvorfor er det først nu, 19 år efter Ærtebjergs afgang fra Kunstakademiet, at man kan opleve en stor solopræsentation af hendes kunst på et dansk museum?

Kvaliteten er, som det fremgår, intet problem, kvantiteten heller ikke. Kendt er hun også, og så er der sådan set kun kønnet tilbage at skyde skylden på.

Men måske er der alligevel ved at ske noget. Kathrine Ærtebjerg har jo, trods alt, fået den store, flotte museumsudstilling, som både hun og vi længe har forjænt.

Og efter en syndflod af likes til hendes værk på min Instagram tikkede der også en besked ind, som vist i virkeligheden var mere til Ærtebjerg end til mig, for der stod: »Var ikke bange for de grimme kommentarer. Du overlever dem alle».

trine.ross@pol.dk